

Säteilyturvallisuusasiantuntijan käyttö eri toiminnoissa

Hanna Tuovinen

Yleistä

- Uuden säteilylain voimaan tullessa Suomeen tulee uusi ammattiryhmä; säteilyturvallisuusasiantuntija.
- Siirtymäsäännösten mukaisesti Säteilyturvaneuvottelukunta hyväksyy hakemuksesta säteilyturvallisuusasiantuntijat.
- Säteilyturvaneuvottelukunta käsittelee hakemukset, jotka on jätetty viimeistään kuusi kuukautta uuden lain voimaan tulon jälkeen.
- Sen jälkeen Säteilyturvakeskus toteaa säteilyturvallisuusasiantuntijan kelpoisuuden hakemuksesta.
- Säteilyturvakeskus toteaa jatkossa kelpoisuuden myös niissä tilanteissa, jossa säteilyturvallisuusasiantuntijan tai säteilyturvallisuusvastaavan säteilysuojelukoulutusta ei ole haetulla pätevyysalalla Suomessa saatavilla.

- Säteilyturvakeskus päättää myös ulkomailla hankitun säteilyturvallisuusasiantuntijan ja säteilyturvallisuusvastaavan pätevyyden tuottamasta oikeudesta toimia säteilyturvallisuusasiantuntijana tai säteilyturvallisuusvastaavana Suomessa teollisuuden ja tutkimuksen sekä ydinenergian käytön osaamisalalla.
- Säteilyturvakeskus pitää rekisteriä hyväksytyistä säteilyturvallisuusasiantuntijoista.
- Myös ulkomailla tutkinnon suorittaneet säteilyturvallisuusvastaavan hyväksyntäpäätöksen saaneet henkilöt kirjataan rekisteriin.
- STM:n asetuksen mukaisesti säteilyturvallisuusasiantuntijan pätevyyteen tarvittavan koulutuksen suorittamisesta on käytävä ilmi tutkintotodistuksesta tai siitä on annettava erillinen todistus.

- Säteilyturvallisuusvastaavan tehtävänä on huolehtia toiminnanharjoittajan apuna säteilysuojelun toteuttamisesta.
- Säteilyturvallisuusasiantuntijan tehtävässä toimimisen edellytyksenä on tehtävässä edellytettävä ylempi korkeakoulututkinto.
- Säteilyturvallisuusasiantuntijalla on myös oltava osaamisalakohtainen säteilysuojelukoulutus
- Lisäksi säteilyturvallisuusasiantuntijalla on oltava riittävä työkokemus tehtävään soveltuvalta alalta.

Säteilyturvallisuusasiantuntijan käyttö

- Turvallisuuslupaa edellyttävässä toiminnassa olisi pääsääntöisesti käytettävä säteilyturvallisuusasiantuntijaa työntekijöiden ja väestön säteilysuojelun suunnittelussa, toteutuksessa ja seurannassa.
- Toiminnanharjoittajan on huolehdittava, että säteilyturvallisuusasiantuntija on käytettävissä, jos työperäisen tai väestön altistuksen luokka on 1, 2 tai 3.
- Säteilyturvallisuusasiantuntijaa on käytettävä säännöllisesti säteilytoiminnassa, jossa työperäisen tai väestön altistuksen luokka on 1 tai 2.

Säteilyturvallisuusasiantuntijaa on käytettävä:

- uutta säteilytoimintaa aloitettaessa;
- säteilytoimintaa muutettaessa siten, että työperäisen tai väestön altistuksen luokka voi muuttua;
- jos työntekijöiden tai väestön säteilysuojelussa havaitaan ongelmia;
- lopetettaessa säteilytoimintaa, jossa käsitellään radioaktiivisia aineita

ASK AN EXPERT

Toiminnot I

Säteilyturvallisuusasiantuntijaa on edellä esitetyllä tavalla käytettävä ainakin:

- säteilytoiminnan oikeutuksen osoittamisessa;
- työperäisen altistuksen ja väestön altistuksen arvioinnissa ja rajoittamisessa;
- annosrajoitusten asettamisessa ja käytössä suojelun optimoimiseksi;
- varautumisessa säteilyturvallisuuspoikkeamiin ja niitä koskevien suunnitelmien laadinnassa;
- säteilytoiminnan turvallisuusarvion laadinnassa;
- turvajärjestelysuunnitelman laadinnassa
- säteilytoimintaa koskevien laadunvarmistusohjelmien laadinnassa;
- työntekijöiden säteilyturvallisuusohjeiden laadinnassa;
- työntekijöiden säteilyuojelukoulutuksen ja täydennyskoulutuksen tarpeen määrittelyssä ja koulutuksen suunnittelussa;
- säteilymittareiden ja säteilymittauslaitteistojen käyttöönotossa ja mittausten vakioisuuden varmistamisessa;

Toiminnot 2

- säteilylähteiden ja niiden käyttö- ja säilytyspaikkojen sekä niihin liittyvien suojausten ja turvajärjestelmien käyttöönotossa;
- radioaktiivisista jätteistä huolehtimiseen liittyvissä järjestelyissä;
- säteilylähteiden ja käyttötilojen poistamisessa käytöstä;
- säteilytyöntekijöiden luokittelussa;
- työskentelyalueiden luokittelussa;
- altistusolosuhteiden tarkkailun ja henkilökohtaisen annostarkkai järjestämisessä;
- raskaana olevien ja imettävien työntekijöiden työjärjestelyissä;
- radioaktiivisten aineiden päästöjä koskevissa järjestelyissä;
- väestön altistuksen seurannan järjestämisessä;
- ympäristön radioaktiivisuuden perustilaselvityksen tekemisessä;
- säteilyturvallisuuspoikkeamien syiden ja poikkeamasta aiheutuvan altistuksen selvittämisessä sekä vastaavien tapahtumien ennaltaehkäisemiseksi tarpeellisten toimenpiteiden suunnittelussa.

